

Eesti Vabariigi 90. juubeliks tikitud vaip koosneb 150 tikandidetailist, suuruses 2,2m x 3,1m.

Tikkimise aastateemast inspiratsiooni saanud ja vabariigi aastapäevale pühendatud lillevaip sai oodatult kaunis. Seda on juba näidatud mitmes maakonnas, järge ootab mardilaat ja jõulude ajal saab vaipa näha Eesti Käsitöö Maja rahvakunstigaleriis. Tikkimise aasta töö kaasa nii teemakohaseid kursusi, näitusi kui ka uut käsitööalases kirjanduses. Novembris on Läänemaa lilltikandi näitus Tallinnas ja kindlasti on seekord tikandit rohkem ka mardilaadal, loodetavasti nii rõivastuses, kujunduses kui müügiletidel.

Läinud kevadest jäid meelde XIII käsitööpäevad Põlvamaal. Kõik tundus seal kevadiselt värskelt ja kaunis. **Asta Tageli** meeskond oli professionaalne - uskumatult palju väga heal tasemel näitusi ja meistriskodasid, tõeliselt ilusat käsitööd. Tunneme siirast heameelt, et kultuurkapitali elutööpreemia (esimene käsitöö valdkonnas!) sai **Heli Raidlale**, käsitööpetajale, kohalike meistrite eestvedajale, Põlvamaa rahvarõivaste uurijale ja tutvustajale.

Rahvuslike käsitöötraditsioonide edasikestmist toetavad erinevate käsitöövaldkon-

dade alaliidud, neis tugevamatel juba rohkem kui kümme tegutsemisaastat seljataga. **Alaliitude Nõukoja juhtide Lembe Maria Sihvre ja Anu Randmaa** eestvedamisel korraldatakse iga aasta septembris alaliitude infopäev ning otsitakse ühistöö võimalusi.

Rahvusliku elustiili ja käsitöövaldkonna väikeettevõtjate toetamine on sellel aastal toimunud eelkõige **tootearenduskoolituse** kaudu. EAS-i toel on tekstiilikunstnikud **Monika Järg, Kadi Pajupuu ja Liisa Tomasberg** koolitanud väikeettevõtjaid 14 erinevas Eestimaa paigas. Õppereisil on käidud saamide juures ja Soome rahvarõiva nõuandekojas, ees ootab väikeettevõtjate foorum Setumaal. Seni hästi toiminud koostöö Ettevõtluse Sihtasutusega lubab loota, et järgmisel aastal tuleb uusi õppereise ja koolitusprogramme.

Kevadel lõppenud konkurs **eesti-oma-kuub** ei olnud just kergete killast, aga tulime toime. Äsjailmunud kataloogis on traditsiooniliselt avaldatud võidutööd. Kataloogist võime lugeda, et enamiku võidutöödest olid meistrid valmistanud endale kandmiseks. Loodame, et aastateemast inspiratsiooni saanud on kaugelt rohkem kui konkursil osale-

jaid ja pikk-kuue ainetel on valmistatud soe omanäoline pealisrõivas.

Traditsioonilised keskaja päevad said juurde karnevali Tallinna Raekojas. Keskaja päevad on tänasest kinnitatud ka Tallinn 2011 programmi. Käsitööliidu laadad said aasta turismiteo auhinna Tallinna ettevõtluspäeval selle aasta oktoobris. Lõpuks ometi, õnnitleme ja täname! Meie laadad ja teised rahvuslikku elulaadi propageerivad ettevõtmised on kasvanud nii suureks, et neid ei saa enam juhtida käsitööliidu põhitegevusega paralleelselt. Edaspidi aitab neid korraldada septembris loodud **MTÜ Vaselised**, kelle juhtideks on **Anne Velt ja Liina Veskimägi-Iliste**.

Loodame, et raskused majanduses ei vähenda oluliselt meie niigi kitsukest rahakotti ja saame korraldada kõik plaanitud ettevõtmised järgmisel aastal, kui käsitööliidu loomisest saab 80 aastat.

Kohtumiseni Estonia kontserdisaalis 14.vebruaril.

Liivi Soova,
käsitööliidu juhatuse esimees

Vaiba-aasta Eesti Rahva Muuseumis

Esemed kätkevad endas lugusid, mõtteid, sümboleid. Neid peab oskama lugeda. Eesti Rahva Muuseum väärtustab oma 100. a. juubeli eel üht eset – vaipa. Valmimas on vaibakonkursi võidutöö – Anu Raua loodud esindusvaip.

Võib öelda, et lõppev 2008. aasta oli muuseumile vaiba-aastaks. Toimus konkurss ERM-i 100. aastapäevaks juubelivaiba saamiseks, vaibakogu haruldasemaid töid näidati näitusel „Vaibasadu ERM-is“, peeti loenguid.

Vaibakonkursi eesmärk oli saada seinavaip, mis kannaks endas XXI sajandi Eesti ideed ning iseloomustaks Eesti Rahva Muuseumi. Konkursi korraldajateks koos Eesti Rahva Muuseumiga oli Eesti Tekstiilikonstnike Liit ja Tartu Kõrgem Kunstikool. Seinavaip peab valmima 2009. aasta alguses, et kaunistada muuseumi juubeliaasta esindusüritusi.

Intrigeeriv märksõna „XXI sajandi vaip“ sunnib mõtlema samaaegselt nii traditsioonilisele kui uuenduslikkusele, ajaloole ja tulevikule. Milles on seisnenud vaiba olulisus läbi ajaloo? Kuidas peaks meie pikk vaibaajalugu peegelduma uues valmivas esindusvaibas?

Vaibakunst on eesti tekstiilikonsti kõige säravam osa, milles õnnelikul kombel võib täheldada nii traditsioonile toetuvat kui ka viimseni innovaatilist poolust. ERM-i üle 3000 vaibaga kogu kajastab vaiba muutumist ja erinevate tegijate mitmekesisist nägemust läbi sajandite. See innustas korraldama ka konkursi.

Konkursi esimene etapp oli anonüümne kavandite ideekonkurss, kus võisid osaleda kõik soovijad. Kokku laekus töid 24 autorilt, nende hulgast valis žürii esimese etapi võitjateks viie autori tööd. Kõik võidutööd olid märkimisväärselt põnevad ja kõnelesid erinevat kujundikeelt. Märksõnade taga avanesid eesti tuntud tekstiilikonstnikud: **Reet Talimaa** („Aja kiri“), **Signe Kivi** („Igavikuline Eestimaa“), **Anu Raud** („Kogu-

Kavand Anu Raua võidutööst „Kogujad“.

jad“), **Kaire Tali** („Spiraal“), **Monika Järg** („Vöööö“). Kõik viis autorit on leidnud oma tõlgenduse ja tehnika, mis võimaldab luua kavandi põhjal esindustekstiili.

Konkursi teises etapis valiti teostatav juubelivaip – Anu Raua „Kogujad“. Terve suve on Anu Raua kodutalus Käärikul kootud tulevast juubelivaipa. Anu Raua sõnul tuleb sellest tema loomingut tippteos, nn. vaipade vaip. „...olen ise nagu nabanööri pidi selle vaibaga seotud“. Septembris 2008 oli valminud juba 2/3 vaibast. Anu oli nõus oma rõõme ja muresid vaiba kudumisel ka meiega jagama.

„Paljud on küsinud, miks see vaip on hall? Ei taha konkureerida värvikirevate jõuliste rahvavaipadega. Püüan rääkida omal viisil. Teine asi, mis mind seob vaiba nimega „Kogujad“, on see, et olen kogunud ise vanavara, üliõpilasena ja enda muuseumi loojana. Seega tunnen teemat. Olen vaipa pannud omapoolse sõnumi, mis on oluline ERM-ile ja eesti rahvale. Poleks ju ERM-i, poleks olnud kogujaid. Meie vabadusele, iseseisvusele, sõltumatusele viitab lipp, sellepärast on vaiba pind jagatud horisontaalselt kolmeks:

halli sisse tulevad valged, sinised ja musta kirjad. Need on kõik eesti värvid. Hall - hingede aeg, talve pikkus, orjaaeg, raske töö. Ka sisuliselt on pind jagunenud kolmeks: esimeses osas on kogujate jäljed, teises vanavara, st. kogujate marjamaa, kus on talud, külad, inimesed ja kirikutorn üle kõige. Kolmas osa on üleilmsem ja tulevikku vaatav. Piltkiri/ muster on sarnane paljudel rahvastel. Mustrid on nagu rändlinnud, kes lendavad maailmas ringi, laskuvad jalgu puhkama ja tulebki juurde uus kogukond mustreid. See kas võetakse omaks või ei võeta.

Mõtted tulevad kujundite kaudu välja. Mis muster tähendab? Pildil on enda keel, need ei ole sõnad või laused, need on mustrite tumedused- heledused, suured- väikesed, mis on pidevas liikumises, rütmis, rahutus liikumises nagu kiire – kiire - aeglane. Kui mustrid on öieti paika pandud, siis räägivad nad ise enda eest, ka siis, kui me midagi ei ütle.

Minu mustrid on ka kõik olulise sõnumiga. Siksakjoon pruudi sõba juures tähendab truudust, minu vaibal truudust isamaale. Vaip algab jälgedega. Need on kogujate jäljed: Jakob Hurda kalossi-, Kristjan Raua saapa- või Heiki Pärdi suusajäljed. Mul on hea meel, et olen sisse kudunud ka ERM-i logo – taluvärvavad, mille on kavandanud Kristjan Raud. Ratas on sümbol paljudele asjadele, sümboliseerib liikumist. Käsikivi, vokitatas või sõõr üldse väljendavad liikumist, igikestvust, püsijäämist.

Mul on suur vastutus seda vaipa kududa!“

Lõpetuseks Anu Raua mõtted ajakirjast Maakodu „Et eestipärane Eestimaal otsa ei saaks. Viimane aeg on väärtustada oma esisade kultuuri, kõikvõimalikul moel kindlustada ja edasi arendada oma kodukandi meelt ja kombeid, olla eestlane oma kodukultuuri ja kangakirjade kaudu.“ (Maakodu 1994, nr 2.)

Virve Tuubel, Vaike Reemann,
Eesti Rahva Muuseum

Vaiba valmimine Anu Raua kodutalus.

Käsitööpäevad Põlvas

Rahvakalendri tähtpäevadest tuleneb vanasõna: mihkkipäevast naeris koopa ja naine tuppa. See tähendab, et naispere võis jääda rohkem tubaste tööde juurde, sealhulgas ka käsitööd tegema. Kalendripäevade kevadepoolseks algustühiseks loeti aga aprillikuusse jäävaid künnipäeva ja jüripäeva, mil naistel tuli tubased toimetused jätta ning minna põllu- ja aiatöödele.

Eks ole tänapäevalgi nõnda, et sügislavine periood on käsitööringidele aktiivsemaks tegevusajaks, kevade saabudes tehakse kokkuvõtteid ja seatakse uusi sihte. Läänud talve kokkuvõtlik üritus oli esinduslik - aprillikuu viimasel nädalvahetusel kogunes Põlva Kultuurikeskusesse ligi kakssada käsitöötajat ja -huvilist üle Eesti.

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu XIII käsitööpäevade võrustajaks oli seekord Põlvamaa, peakorraldaja Põlva Käsitööklubi.

Et Põlva kandis käsitööd armastatakse ja osatakse, et seal on suurepäraseid meistrid, seda on käsitööklubi oma tegevusega ammu tõestanud. Mitmed nende ettevõtmised on külalistate rohkuse poolest kujunenud lausa üle-eestilisteks.

Ometi suutsid nad seekord taas meeldivalt üllatada. **Tõeliselt ilusat käsitööd võis nautida koguni kümnel näitusel.**

Suurim väljapanek „Läbi aegade“ andis läbilõike kõige tuntuma meistri Heli Raidla elutööst: alates koolipõlves tikitud linakesest kuni tänapäevaste suurtöödeni. Aukohal tervet seina kattev lilltikandis vaip, mitu lapitehnikas vaipa, eri ajastute rahvarõivad. Seal vahel heegeldatud-kootud esemed, õmblustööd... Et teenekas õpetaja kõiki käsitöötajaid valdab, pole imestada, küll olid üllatuseks tema akvarellid.

Kulla Altmäe oli oma huvitavate, motiividega kaunistatud kaltsuvaipade näituse nimiks pannud „Silmapilgust silmapiirini“.

Setu pitsi töötuba

Käsitööpäevade lõpetamine. Asta Tagel ja tema toimekas meeskond.

Tunnustatud käsitöömeisteri Maaja Kalle „Särgi värk“ näitas rahvuslike muustritega kaunistatud T-särke. Ulve Kangro tutvustas vana käsitööd, kunstnik Annely Kaasik tekstiili- ja puidumaali. Kolleksionäär Terttu Vätänen oli näitusele toonud valiku Soome tikandeid. Ei puudunud ka meeste tööd: Mati Semm tutvustas oma sepiseid, Volde- mar Ansi ja tema õpilased puidutöid.

Põlva Käsitööklubi liikmed olid kokku pannud kaks suuremat väljapanekut: üks tutvustas lapitehnikas vaipu, teine kandis nime „Lilled tikandis“.

Tikkimise aastateema leidis kajastamist mitmes ettevõtmises. Lisaks teemakohasele näitusele peeti maha konverents „Kaks kaunist tikandit Lõuna-Eestist“. Kuulati ettekandeid teemadel „Esemeline rahvakultuur Põlvamaal“ ja „Setu tikand“.

Pilgupüüdjaks sai Tikitud lilleaed ehk ühistööna valminud suur, lilltikandis vabariigi juubelile pühendatud vaip. Esmakordselt oli see vaip väljas just käsitööpäevadel Põlvas. 150 lillelapi hulgas olid vaibas koha leidnud neli Põlva käsitööklubi naiste tikitud lappi. Nende autorid olid Heli Raidla, Maaja Kalle, Evi Loigom ja Helve Sökk.

Oluline on käsitööklubi panus ka oma paikkonna **rahvarõivaste tutvustamisel**, seda peamiselt Heli Raidla, tunnustatud rahvarõivaste uurija ja propageerija eestvõttel. Käsitööpäevadel korraldati suur Põlva kandi rahvarõivaste demonstratsioon, imetleti taidlejate rahvarõivakostüüme, mis kõik Heli Raidla juhendamisel valmistatud.

Nagu ikka, kuulusid käsitööpäevade kavas ka avatud **töötoad**. Üheksas töötoas võis õppida setu tikandit, tülltikandit, Lõuna-Eesti särgi tikandit, võrkpitsi, laastumaa- li, setu pitsi, nõelviltrimist, kõlapille, vitspunitisi.

Juba mitmendat aastat on käsitööpäevade kavas **maakondade infolaat**. Seekord olid oma töid tulnud tutvustama Haapsalu sallikudujad, kohal oli Veimevakk Järva- maalt, esindajad Valgamaalt, Ida-Virumaalt, Raplast.

XIII käsitööpäevad olid sisukad, huvitavad, suurepäraseid. **Suur tänu Põlva Käsitööklubile, eriti selle juhile Asta Tagelile ja tema meeskonnale!** Need päevad näitasid, et lisaks käsitööle oskavad nad ka väga hästi suuri ettevõtmisi korraldada.

Käsitööpäevade teatepulk, milleks seekord oli käsitöölise veimevakk, anti üle Raplamaale.

Järgmised, XIV käsitööpäevad on 24.-25. aprillil 2009 Raplamaal.

Konkurss eesti-oma-kuub

Oma esivanemate riidid piaks igal tähtsal seltslikul koosolekul vana kultseaja mälestuseks kannetama ja auustadama. (Linda 1888).

Rahvarõivateema oma mitmekesisuses, aga ka vastuolulisuses on jätkuvalt üleval – kandjad otsivad selles väge ja maagiat, tegijad juuri ja oma kuuluvust ühte väiksesse kihelkonda, moeloojatele on paikkondlik rõivas ammendamatuks inspiratsiooniallikaks.

Meie Oma Rõiva tähendus – kandmis-traditsioonid ja igapäevaelu vajadused – avalduvad kõige enam tervikkomplektis.

Oktoobrist 2007 kuni maini 2008 toimus konkurss *eesti-oma-kuub*, mille eesmärgiks oli luua rahvuslikel traditsioonidel põhinevaid uusi ja tänapäevaseid kuubi.

Tulemused olid järgmised:

I koht Janika Saar

I koht Maaja Kalle

II - IV koht Karmen Sepp

Inna Antson

Ruth Vilusaar

Eripreemiad Kristiina Nurk - kõige no-vaatorlikum töö

Kersti Loite - kõige ootamatum lahendus

Ulve Kangro - parim lastetöö

Mirje Sims - parim lastetöö

Žüriisse kuulusid Anne Metsis (esimees), Aldo Järvasoo, Eve Hanson, Igor Tõnurist ja Kustav-Agu Püümann.

Lisaks žüriile jagasid eripreemiaid Tallinna Kultuuriväärtuste Amet (Ene Pars, Margit Sondberg ja Lembe Maria Sihvre), OÜ Kodukäsitöö (Marika Sepp), ERKL (Aina Kirsipuu, Aita Rõemus, Aile Siil, Liisi Riid, Liivi Allikas, Merle Kaegas, Tuuli Reinsoo, Virve Niilisk), Eesti Tekstiilikunstnike Liit (Kersti Loite), Kutsekoda (Liisi Riid, Margit Sondberg ja Lembe Maria Sihvre) ning Maret Maripuu (Kersti Loite).

Konkursi edukaks õnnestumiseks korraldasime õppepäevi Reet Ausi ja Anne Metsise juhtimisel ning andsime välja Reet Piiri raamatu „Eesti talurahva ülerõivas“.

Konkursi auhinnafond oli 50 000 krooni.

Lõppkonkursi parimaid töid eksponeeriti Eesti Käsitöö Majas 28. maist - 16. juunini 2008.

Peapreemia saanud töedest ja nende saamisloost

Töö žüriis võimaldas lähemalt uurida näpuosavate tegijate loomingut, mille lisaks ainulaadsusele on poekaubaga võrreldes

Lembe Sihvre ja Margit Sondberg näitamas oma konkursitööd Juuli ja Maali

Ulve Kangro setu teemadel lapsemantel

Mirje Simsi vanast mantlist ja läänemaa lillekirjadest lapsemantel

kordi ja kordi enam käesoojust ja hingelugu sees. Kiitust ja imetlust väärivad kõik osalenud, kellega kahjuks ei ole olnud võimalik pikemalt suhelda. Kahe peapreemia saanud autoriga see siiski õnnestus.

Anne Metsis, žürii liige

Eesti-oma-fliis

End vististi intrigeerivaima märgusõna - Fliisijaki asemel – taha peitev töö ei taotlenud oma olemusega küll mingit intriigi. Seda esmapilgul. Õige pea juhtisid taiplikumad žüriiliikmed ka kolleegide tähelepanu

tollele tagasihoidlikule pruunile jakile, mille kolmekihiliste hõlmade vahel avanes terve stoori. Maaja Kalle idee sai alguse kõikjal vahavast rõivaste üleüldisest ja uudishimust, kas ei võiks pealtnäha mõnusat fliisi ka eestimaisesest kiust teha. Piret Valgu nuno-vildi kursuse, Saaremaa musta lamba vill ja täis-siidist *secondhand*-seelik olid vajalikud eeldused ligi kaks nädalat kestvale vana nutamisprotsessile, millele järgnes sama põhjalik järeltöö: kaunistuseks sämppistes vasklitrid, mis moodustavad kodarad, igivanad pühaduse ja õnne sümbolid; laisalõngaga ülelöödud servad, mis omakorda lambamusta villase lõngaga mõlemalt poolt maha tepitud; punasega tikitud rõngasrist – valguse ja elu märk seljaõmblusel. Jakk tuli seestpoolt uhkem kui väljast ja nii see mõeldud oligi.

Kõik, kes jakki näinud, on soovinud taolist ka endale. Et aga töötunde kulus ilmatu hulk, on selle hinda raske määrata. See küünib kallite märgiriidetega ühele pulgale, mida ta ju tegelikult ka väärrib. Rosmal waldorfkoolis käsitööpetajana töötanud Maaja õhutab pigem ise proovima. Kui valida pealiskõigeks õhem siid, on kogu protsess vähem aeganõudev. Ja ilma sörmkübarata ei tasu tikkima asuda, muidu on see nagu orjatöö. Samas on nunotehnika huvitav ja oma taaskasutusomaduse tõttu ka väga päevakohane.

Maaja Kalle: „Rahvuslikke traditsioone ei saa kampaania korras peale suruda, aga targalt ja oskuslikult mõjutada saab kindlasti. Eestipärase elushoidmise üheks võimaluseks on kujundada rahvarõiva ainetel mõnd tänapäeval laialdaselt kantavat riidet.“

Eesti-oma-patchwork

Janika Saar teadis kohe, et osaleb *eesti-oma-kuue* konkursil, ühtlasi oli tal ka talvemahtlik vaja. Lõikaski siis enda ja mehe kampsunid lappedeks ja õmbles uuesti kokku - nüüdseks juba firmamärgiks kujunenud Halliste-Paistu arhailisest tikandist pärit hoogsa nõelumistehnika abil. Kavandit ja proovilappe autor tavaliselt ei tee. Tulemus on vahel küll pisut teistsugune kui mõeldud, aga samas ikkagi selline nagu unistustes sündinud. Jaanioja Mõisa perenaise lapivammuseid soovitakse tihti ära osta või tellida. Küllap on need nii väge täis, et panevad märkama, arvab autor ise.

Jaanika Saare eestvedamisel korraldatakse Jaaniojal juba kümme aastat läbi „lapi-mantli filosoofia“ loovuslaagreid ja koolitusi maaelu edendajatele. Iga aasta augustis on Mamslimaa avatud kõigile käsitööhuvilistele. Lootus on, et sellest kujuneb aja jooksul käsitööd väärtustav suvekoor.

Jaanika Saar: „Kui töö pakub enese-teostust ja hingerahu, on inimene õnnelik. Õnnelik inimene paistab alati silma ja siis märgatakse ka seda, mis tal seljas on.“

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit

kuulutab välja konkursi

eesti - oma - kiri

Vana kiri uues kuues

Kiri esitab loomise mustrit silmaga nähtavate märkidena
(Hasso Krull)

kiri → kirjama, kirjutama` kirjadega, kirevusega varustama,
kirjuks tegema, kirjuks tikkima` (Andrus Saareste)

Kunstnikud, käsitöömeistrid ja ettevõtjad!

Olete oodatud osalema konkursil, mille eesmärgiks on luua rahvuslikel traditsioonidel põhinevaid uusi ja tänapäevaseid käsitööesemeid, mida ilustab eesti oma kiri - muster, ornament vms.

Toimumise aeg: **oktoober 2008 – mai 2009.**

TINGIMUSED

- Üks autor võib esitada konkursile kuni kolm erinevat tööd
- Töö ei tohi olla varem eksponeeritud
- Eelistatud on naturaalsed materjalid
- Soovitame toote sidumist paikkondliku legendiga
- Arvestame töö kvaliteeti
- Eraldi kuuluvad hindamisele traditsioonidest lähtuvad projektid ja ideed, mis on seotud elukeskkonna rikastamisega peres, talus, külas, maakonnas (mänguväljakud, külade-talude sildid jne)

Korraldajad toetavad võimalusel võidutööde edaspidist tootmist.

Konkursi edukaks õnnestumiseks toimuvad õppepäevad:

- **Loeng Tallinna Rahvaülikoolis 13. novembril**
(K. Summatavet)
- **Loeng ERM-i Näitustemajas 23. jaanuaril**
(V. Reemann, V. Tuubel)
- Lisalugemist:
E. Vunder (1992) *Eesti rahvapärane taimornament tikandis*
H. Krull (2005) *Loomise mõnu ja kiri*
S. Pallo (2005) *Eesti peremärgid*
V. Reemann (2008) *Kiri-muster-ornament*

Tööde esitamise viimane tähtaeg **lõppkonkursile** on 11. mai 2009.

Maakondade käsitööselsid/ühendused võivad korraldada oma piirkonna konkurss-näituse 1.-11. mai 2009.
Konkursi auhinnafond on 50 000 krooni

Konkursitööl peab olema märgusõna, mis on kinnitatud töö külge ja eseme/idee sündimise lugu. Lisaks märgusõnaga kinnine ümbrik, milles on autori nimi, tel., aadress, e-post, pangarekvisiidid.

Lõppkonkursi parimaid töid eksponeeritakse Eesti Käsitöö Majas

26. mai - 16. juuni 2009.

Järgmine konkurss 2009/2010 *eesti-oma-pill*

INFO: Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit.
Tel. 6 604 772, faks 6 409 087
E-post info@folkart.ee, www.folkart.ee

Uuendusi näituste korraldamisel

Juba mitu aastat on käsitööhuviline harjunud käima Eesti Käsitöö Maja galerii näitustel. Kas iga kahe nädala tagant muutuv ekspositsioon on läbilõige Eesti käsitöömaastikul toimuvast? Jugen arvata, et päriselt mitte. Hetkeseisuga on saanud võimaluse end selles ruumis näidata need, kes on ise aktiivset huvi üles näidanud ja leidnud ka ise rahalised võimalused. Nagu ikka kipuvad aktivistide nimed korduma.

Alates 2009. aastast on mulle antud au kureerida selle galerii näitusi.

Aastas saab 2-nädalase võimaluse näitust teha 24 eksponenti. Kaks nädalat näitusesaali renti maksab 4500 krooni.

Muutub pisut ka näituste korraldamise kord. Selleks, et tuleval aastal meie ruumides esineda, on vajalik esitada moodustatavale galerii nõukogule näituseprojekt ehk siis kirjeldus toimuva hakkavast ja mõned fotod eksponeeritavast käsitööst. Samuti oleks hea, kui kirjeldaksite paari sõnaga näituse kujundusprintsipi, et saaks otsustada, kas piisab galerii sisseseadest või saame kuidagi muud moodi abiks olla. Kuna aastalõpp on ukse ees ja 2009. aasta näituseplaan vajab täitmist, siis ootan projekte koos autori isikuandmetega hiljemalt 15. detsembriks aadressil Pikk 15, Tallinn või mailile ltomasberg@yahoo.com. Demokraatia huvides ootan projekte nii uutelt soovijatelt kui ka neilt, kes on oma soovist esineda juba mulle teatanud. Projektid vaadatakse läbi ja valitakse nende hulgast 24 parimat hiljemalt 23. detsembriks 2008.

Loodan, et leiame käsitöögaleriis peatselt ka vahendid oma välimuse värskendamiseks ja kõigi heade meistrite abil, kes enast meil eksponeerivad saab sellest tõsiseltvõetav näituseruum teiste tuntute reas.

Lugupidamisega,
Liisa Tomasberg

Aastal 2008 toimuvad Eesti Käsitöö Maja galeriis veel järgmised näitused:

- 4.-17. november Lihula tikitud tekid.
- 18. november – 1. detsember Linane ja Keraamika
- 2. – 15. detsember Ulve Kangro setu pits
- 16. – 22. detsember Kopli ja Kuressaare Ametikooli ning Haapsalu Kutsehariduskeskuse õpilastööde ühisnäitus ja õpitoad
- 23. detsember- 5. jaanuar Jõulunäitus

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu juhatuse ettepanekul juhivad Eesti Käsitöö Maja galerii tegevust edaspidi nõukogu eesotsas tekstiilidisainer Liisa Tomasbergiga

Aita Rõemus oma näituse Keskaja vaimus avamisel.

Kohaspetsiifilise ja nüüdisaegse käsitöötoote arenduse võimalikkusest

Käsitöötoote (aga ka -teenuse või -koolituse) arenduse juures on hulk olulisi märksõnu, mida toote loomisel tuleb silmas pidada – meistri käekiri, toote unikaalsus, materjali ja teostuse kvaliteet, kohaspetsiifika, side traditsioonidega, trenditeadlikkus – kuid kogu selle protsessi keskmes on alati KLIENT, see kes toodet ostab ja kasutab.

Et käsitöömaastikul toime tulla, peab meister teadma, kes on tema klient ja sihtgrupp. Kes on need inimesed, kes ostavad käsitööd? Missuguseid väärtushinnanguid nad kannavad? Kas meile on olulised kliendi hoiakud, elamused ja emotsioonid?

Õigesti määratletud sihtgrupp on tihtipeale meie edu alus. Aga tihtipeale teeme vea, kui otsime oma kliente üliinimlike omaduste järgi (noored – *aga ühiskond ju vananeb!*; ilusad – *ilu on vaataja silmades!*; rikkad – *majanduslik edu ei pruugi tähendada meile sobivaid väärtushinnanguid!*). Me unustame, et meie kliendid on eelkõige inimesed meie kõrvalt. Tasub alustada lähemalt, et jõuda kaugemale.

Käsitöötoote positsioon meie väikeses ühiskonnas on oluliselt muutunud. Käsitöötoode on luksustoode, mitte esmavajadus nagu veel 20 aastat tagasi. Aga seda luksust nautivad kliendid tulevad enamasti tagasi, sest käsitöö pakub lisaväärtusena emotsiooni, mida mujalt ei saa – eri-

lised tooted, isiklikud lähenemised, soovidega arvestamised, juurteni jõudmised. Väga tihti on just need lisaväärtused (on need siis pakutavad või juba olemuslikud) tõukejõuks ostu sooritamisele. Enamik meie kliente jäävad püsima. Nad usaldavad meid, nad teavad, mida me teeme ja mida uut on olemas-tulemas. Läbi püsiklientide käib tee ka uute fännideni.

Meie sihtgrupp on väike – käsitööd väärtustav ja seeläbi tarbiv inimeste hulk on piiratud, seetõttu on kliendi heaolule ja positiivsele emotsioonile panustav meister õigel teel. Selline suhtumine kajastub nii oma tööde tehnilises kvaliteedis kui elamuslikus müügiotsuses. Käsitöötoode ei tohi kunagi alla vanduda kiirtarbimise mentaliteedile – kehvasti tehes ei pane me klienti mitte sagedamini ostma, vaid hoopis järgmisest ostust loobuma, lisaks teeme sellega karuteene kogu valdkonnale.

Käsitöö tarbijad ootavad erilisust ja see on midagi muud kui lihtsalt *kätsi tegemine*. Käsitöötoodet seostatakse traditsioonide, aja- ja kultuurilooaga. Seda peaksime tegema ka meie, käsitöömeistrid, need seose kliendi jaoks oma toodetes looma. Eestimaal on väga palju erilisi kohti ja erilisi lugusid, millest kinni haarata ja oma toodes edasi jutustada.

On lugematul hulgal võimalusi lähtuda uue käsitöötoote arendamisel vanadest traditsioonidest – käsitöötehnikad, vanad töövahendid ja materjalid; mustrid, ornamendid ja värvilahendused; eseme funktsioon . . .

Aga alati peab endalt küsima, mis on eesmärk?

Kas valmistada võimalikult täpne koopia? Või hoida ja edendada piirkonnale omaseid käsitöötraditsioone? Pakkuda toodet, mis haakuks tänapäeva vajaduste ja elutempoga?

Monika Järg,
tekstiilidisainer ja koolitaja

Vaata meie kodulehekülge www.folkart.ee ja tutvu uute koolitustega 2009. aastal.

Pakume ideekursusi koostöös tekstiilidisaineritega ja suure valiku praktilisi kursuseid erinevatest käsitöövaldkondadest. Rahvarõivaste valmistamiseks on Rahvarõiva Nõuandekoda (Pikk 15) ettevalmistanud mitmeid sisulisi ja praktilisi kursuseid. Osalege kursustel ja valmistage endile laulu- ja tantsumuiseks ISE rahvarõivad!

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu, Eesti Tekstiilikonstnike Liidu ja EAS-i koostööna valmis koolitusprogramm käsitööettevõtjatele **KÄSITÖÖTOOTE ARENDUS JA MÜÜK.**

Koolituse eesmärgiks oli anda käsitööettevõtjatele rahvusliku, kuid kohaliku identiteeti ja tänapäevaseid trende arvestava käsitöötoote arenduse ja müügi alaseid teadmisi, tootlugude ja turunduse erinevaid aspekte toote ideest kuni müügiväljapanekuni.

Koolitus algas kevadel 2008 ja lõpeb novembris 2008.

Koolituse teemad:

Käsitöötoote arendus:

- ideede genereerimine ja sõelumine, kohatundliku käsitöötoote kujundusvalik;
- uue toote väljatootamine, selle elukaar, majandusanalüüs;
- näidistootete testimine;
- tootmise korraldamine

Käsitöötoote müük:

- kliendikeskse müüja profiil, äriklient ja lõpptarbija;
- käsitöö kui luksustoode;
- müügiotsus ja pikaajalise kliendisuhete loomine;
- müügiväljapaneku loogika, struktuur ja kujundus

Koolituse läbiviijad
tekstiilidisainerid on **Kadi Pajupuu, Liisa Tomasberg ja Monika Järg.**

Koolitus on toimunud **Pärnus, Viljandis, Rakveres, Valgas, Haapsalu, Tartus, Tallinnas, Vormsil, Saaremaal, Võrumaal, Raplamaal.**

Koolitus toimuvad sellel aastal veel **Järvamaal** 21.novembril ja **Hiiamaal** 28.novembril.

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu juhatus tänab EAS-i (Riina Arvisto), koolitajaid ja kohapealseid käsitööühenduste juhte – koolituse korraldajaid maakondades.

Tootearendushuvilised Merike Liivlaid, Lia Ostapenko ja Ülle Saar Vormsi koolitusel.

TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia rahvusliku käsitöö osakonna toimetustest

2008. aasta kevadel lõpetas akadeemia rahvusliku tekstiili meistrite kuues lend. Üheksast lõputööst nelja puhul on tegemist spetsiaalselt Viljandi Pärimusmuusika Aidale valmistatud tekstiilidega: erinevate Eesti piirkondade traditsioonilistest tekstiilidest inspireeritud pingikatted harjutusruumidesse Kadri Kuuselt, Viljandimaa kindamustritega paneelkardinad administraatori tööruumi Jana Saarelt, harjutusruumide helipaneelide katted Kerttu Laanelt ning kuus sõba aida kontserdikülastajatele Age Raudsepalt. Kaks lõputööd valmisid Eesti Rahva Muuseumi tellimusel: Astri Kaljuse valmistatud rekonstruktsioon Paistu vaipseelikust ning kaks vanematüüblast üleviset Rita Käärilt. Egle Remmi lõputööna valmis viis mängulauda Tartu lasteaeda Lotte. Ülli Kont sai inspiratsiooni Pärnumaa seelikutriibustikest ning valmistas nende põhjal mänguvaiba koos seelikutriibuliste patjadega, mis on nüüd leidnud tänuväärse funktsiooni Pärnu Muuseumi pedagoogilistes programmides. Kadri Vissel uuris ning kodus lõputöö raames setu põikitriibulisi vooditekke. Kõik lõpetaad said lisaks diplomile rahvakunsti- ja käsitöömeistri kutsetunnistuse.

Sügisel asus lõpetanute asemel õppima uus lend tekstiilihuvilisi. Sellest aastast alates on lisaks päevasele õppele võimalik õppida ka Avatud Ülikoolis kaugõppe vormis, mis osutus üllatavalt populaarseks: kokku sooritas kaugõppesse eksameid 32 inimest, kellest sissesaamiseks piisava lävendi ületasid 18. Koos päevase õppega on esmakursuslasi, kellest loodame tugevat täiendust Eesti käsitööle, kokku 22. Uuendusena on õppekavva lisatud rahvarõivaste valmistaja lisaeriala.

Tekstiili eriala näitusetevetus on jätkuvalt aktiivne: septembris esitlesime Eesti Käsitöö Majas lõputööde näitust, oktoobris ja novembris saab Eesti vaipade näitust vaadata Bratislavas. Detsembris on eriala õppetööde näitus juba traditsiooniliselt üleval Palamuse muuseumis.

Sügisel jookul on ilmumas mitmed trükised: Christi Küti raamat "Pihuloomad" ja ülevaade traditsioonilistest sõbakirjalistest vaipadest koos tegemisjuhustega.

Käsitöö osakond pakub ka mitmeid täiendkoolituskursusi, mille toimumise kohta on võimalik leida rohkem infot kooli kodulehelt.

Rahvusliku käsitöö osakonna poolt algatatud EASI projekti Käsitööklaster raames koostati Viljandimaa meeskäsitööliste andmebaas, mis ootab täiendamist ka naiskäsitöö vallas. Sama projekti raames toetati käsitöö õppekavade arendust Viljandi Ühendatud Kutsekoolis ning Olustvere Teenindus- ja Maamajanduskoolis. Viimases käivituskas juba sellel sügisel kaugõppe vormis toimuv kaheaastane rahvusliku tekstiili kutseõppe kava. Ka sellele erialale oli tung väga suur: kokku osales kutseobivusvestlusel 42 inimest, kellest sügisel asub õppima 16 ja kevadel veel 16 õppurit.

Saabuval kevadel on ootamas ees rahvusliku ehituse eriala esimese lennu lõpetamine ja uus vastuvõtt samale erialale. Infot selle kohta jagame tingimata kevadises lehes.

Lähem info õppekava ja sisseastumise kohta kooli kodulehel <http://www.kultuur.edu.ee/kasitoo>

e- post rahvuslik@kultuur.edu.ee

Ave Matsin,
rahvusliku käsitöö osakonna juhataja

Kutsetunnistustest

Läinud kevadel anti välja 22 rahvakunsti- ja käsitöömeistri kutsetunnistust tekstiili, sepa- ja kivitöö ning keraamika valdkonnas. Esimest korda anti viiele taotlejale Astangu Kutse- ja Rehabilitatsioonikeskusest ning Tallinna Puuetega Noorte Keskusest Juks välja kutsetunnistus osaoskuste põhjal.

8. oktoobril toimus rahvakunsti ja käsitöö kutseõukogu koosolek, kus külalistena osalesid ka kutsekomisjoni liikmed. Kuulati Kutsekoja esindaja Maaja-Katrin Keremi ettekannet uue kutseaduse rakendamisest ja arutati kutseomistamisega seotud probleeme. MTÜ Rahvarõivas juht Anu Randmaa tutvustas ettevalmistustöid rahvarõivameistrite kutseeksamiteks valmistumisel. Tehti ettepanekuid kutseõukogu ja kutsekomisjoni koosseisu muutmiseks, arutati edaspidist tegevuskava.

Järgmised kutseksamid toimuvad 2009.a. mais-juunis. Kutse taotlejatel tuleb esitada dokumendid ja tööd kuu aega enne eksamite toimumist. Täiendav informatsioon meie koduleheküljel www.folkart.ee

NIPINURK

Kasutage laste joonistusi kavandina.

Las laps tunneb uhkust et tema kunstiteosest saab üks vahva ese - näiteks padi.

Sellel pildil on padi, mille aluseks on minu enda üks kõige esimesi joonistusi jänese

Tuuli Reinsoo

ALALIITUDE INFO

✦ Alaliitude nõukoda

Info tel. 51 37839 Lembe-Maria Sihvre
lembe@etnotuba.ee

Alaliitude nõukoja koosolek toimus 26. septembril koos Juhtide kooliga. Arutati edaspidist koostööd, võimalusi teabevahetuseks ja otsustati välja anda alaliitude kalender. Järgmine suurem koosolek toimub septembris 2009.

✦ Eesti Lapitöö Selts

Info tel. 6 445 365 Anni Kreem
info@elts.ee

Eesti Lapitöö Seltsi seekordne suvelaager toimus Keilas.

28.aug. - 14.sept. astus Eesti Lapitöö Selts üles näitusega Soomes Tampere.

13.sept - 12.okt. võis Tarbekunstimuuseumis näha Ene Parsi isikunäitust UUESTI UUS.

6.okt - 31.okt. oli võimalik külastada Ungari Instituudis Debreceni ülikooli matemaatika-doktori Eszter Bornemisza eksperimendilist lapitehnika näitust.

✦ Erivajadustega loojate liit

Info tel. 56 156456 Anneli Säre
kusti2@hotmail.ee

Eesti Puuetega Inimeste Kunstiühing korraldab 11.- 28. veebr. 2009 näituse Kullo Galeeris Tallinnas, kuhu oodatakse erivajadustega käsitöömeistreid ja kunstnike loomingut. Oodatud on nii maal, graafika, joonistused, keraamika, klaas, tekstiilid ja kudumid. Näituse nimeks on sel korral *Meeldejäanud hea*.

✦ Pitsimeistrid

Info tel. 56 453401 Eeva Talts
eeva.talts@mail.ee

19. ja 20. juulil korraldas Pärnu Pitsistudio VII rahvusvahelise niplispitsi näituse, kus osalesid Eesti, Hollandi, Läti, Rootsi ja Soome meistrid. Õppetoa viis läbi üks vabakäe pitsi parimatest asjatundjatest Euroopas ja raamatu "Nyytinki" autor Inga Mattsson Soomest. Hollandlaste pitsid tutvustasid üht peenimatest tehnikatest - Pariisi pitsi. Näitust täiendasid Ulve Kangro vanade pitside kollektsioon, Haapsalu kaunid sallid ning Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu tikkijate ühistöö - lapivaip "Lilled Eesti Vabariigile". Üritusel esitasid Pärnumaa Kutsehariduskeskuse õmbluseriala õpilased kollektsiooni "Must kleit läbi sajandite", kus aksessuaaridena kasutati näituse pitsisalle. Toimunud sallikonkursile laekus 42 tööd, anti välja 5 preemiat.

I koht - Birgit Pere Pärnust, II koht - Aili Kuldkepp Raplast, III koht - Meida Tuulik Pärnust, IV koht - Priit Hallberg Tallinnast,

V koht - Ülle Lääts Pärnust. Publikupreemiad läksid Rootsi, selle sai Kerstin Cederberg ning Pärnusse (Eeva Talts ja Aleksandra Belyavskayale). Teistes tehnikates sallide konkursi võitis Linda Elgas Haapsalust.

16.mai-15.juuni võeti osa Tartu Lauulupeo muuseumi näitusest "Pitsid siit ja pitsilised sealt.."

16.aug. toimus Haapsalu salli päev Haapsalus koos kudumisvõistluse ja niplispitsi näitusega.

7.-20. okt. oli võimalik tutvuda Pärnu Pitsistudio näitusega Eesti Käsitöö Majas.

✦ Käsitöö väikeettevõtjad

Info tel. 32 41587 Kersti Loite
kersti@folkart.ee

Toimunud on mitmeid ettevõtlus- ja tootearenduskursuseid, koostamisel on infopank ning uued koostööprojektid EAS-iga.

✦ Rahvarõivameistrid

Info tel. 56 682283 Anu Randmaa
anu@folkart.ee

1.-3.augustini toimus **Tõstamaa mõisajuba V rahvarõivalaager**. Õpiti erinevaid rahvarõivaste valmistamise juures tarvilikke käsitöötehnikaid: kiri- ja võrkvööd, kõlapaela, tülltikandit, niplispitsi, kaapkübarate viltimist ning roosimist. Töötas ka rahvarõivaste õblemise töötuba ning osa sai võtta värvitaimi tutvustavast matkast Tõstamaa ümbruses.

Väljasõit Lihula Muuseumi kujunes väga huvitavaks - lisaks olemasolevatele tikitud tekkidele ja rahvarõivastele saime näha ka selleks ajaks ümbruskaudse rahva käest muuseumisse kogutud imeilusaid tekke ja vaipu.

Kustav Agu Püüman esines loenguga teemal "Rahvarõivas ja mood".

Mõisajällegi oli vahva tagasisaavatav näitus nõukogudeaegsetest moerõivastest, mis samuti meie teemaga kenasti haakus. Hästi suur aitäh kõigile laagris osalejatele, õpetajatele ja abilistele!

17. oktoobril toimus Tallinnas rahvarõivahuvilistele, tantsu- ja koorijuhtidele **Rahvarõiva Teabepäev**. Järjekordse laulu- ja tantsupeo ootuses pakkusime järgmisi loenguid: Liivi Soova "Rahvas ja rõivas"

Reet Piiri "Rahvarõivas esinemisrõivana - head ja vead"

Riina Reinvelt "ERM-i fondide kasutamine" Igor Tõnurist "Lisandid rahvarõivaste juurde"

Anu Randmaa "Rahvarõiva nõuandekoja nõustamine, koolitused ja konsultatsioonid"

✦ Käsitöömeistrid

Info tel. 52 63156 Kristi Teder
kristiteder@hotmail.ee

Käsitöömeistrite suvepäevad Pärnus

Vaatamata sellesuvivestele pöduratele ilmadele oli loomis- ja avastamisrõõmu käsitöömeistrite alaliidu suvekursusel „Batika ja pakutrükk“, mis toimus traditsiooniliselt Pärnus. Osales 24 käsitööhuvilist igast Eestimaa pagast, õpetajateks käsitööõpetaja Reet Ollino ja tekstiilkunstnik Liisa Tomasberg. Batika ja pakutrükk on väga vanad kangaste kaunistamise viisid. Kui Reet Ollino juhendatud batika oli täis ootamatusi ja üllatusi, siis Liisa Tomasbergi poolt taaselustatud pakutrükk andis rohkem võimalusi mustreid ise komponeerida, kujundada. Batika raamatu autor Reet Ollino ütleb eessõnas, et batika on tore ja kasulik ajaviide, see pakub nii põnevust kui loomisrõõmu. Lisaks sellele valmivad suhteliselt väikese vaeva ja lühikese ajaga originaalsed rõivad või kodutekstiilid. Batika abil saab pikendada ka armsaks saanud rõivaesemete eluiga, andes neile uue ja värsket välimuse. Kursus kinnitas seda sajaprotsendilidelt.

Liisa Tomasberg andis ülevaate pakutrüki ajaloost, näitas pildidel võrratuid kunstitöid ajaloost ning tutvustas ka oma loomingut. Kui algul suhtuti sellesse tehnikasse ehk veidi skeptiliselt, siis teisel päeval tuli juba pakkudest puudu. Trükiti oma rõivastele, kottidele, komponeeriti kollektiivselt uusi mustreid, muudeti uueks nn. teise ringi rõivaid. Fantaasia on piiritu, katsetati võimalusi ühendada batika pakutrükiga. Ja saadi jälle uus huvitav tulemus! Huvilised said oma loomingut viia ka vahabatika tehnikasse.

Kursuse lõpuks valmisid praktilised tööd ja hulgaliselt töönaidiseid, millest saab ideed kodus edasi arendada. Õppisime katse-eksituse meetodil, avastasime uusi nippe.

Kursus lõppes atraktiivse näitusega ja kindla sooviga järgmisel aastal taas kokku tulla. Üritus teenib oma eesmärgi kui osalejad jätkavad kodukohtades oma loomingut ja oskuste edasiandmist huvilistele.

✦ Mänguasjameistrid

Info tel. 51 37 839 Lembe-Maria Sihvre
lembe@etnotuba.ee

Eelmise aasta lõpus toimus mänguasjameistritel esimene suurem ülevaatenäitus Tallinna Linnamuuseumi filiaalis Lastemuuseumis. Möödunud suvel osalesid paljud tegijad usinasti laatadel, põhirõhk oli Keskaja Turu raames Laste Mäe meisterdamise korraldamine.

✦ Kangakudujad

Info tel 58 068703 Veinika Västriik
veinika@folklore.ee

4. oktoobril toimus Tartumaal Alatskivi Looduskeskuses traditsiooniline kangakudujate infopäev "Inspiratsioon vanast tekstiilist". Kuuendat aastat korraldatav üritus tõi kokku veidi üle saja kangasteljevilise Eesti erinevaist paigust. Ürituse avas Liina Veskimägi-Ilviste, kes tutvustas Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu tegemisi seoses saabuva kangakudumisaastaga ja konkursi *eesti-oma-kiri*.

Vaike Reeman Eesti Rahva Muuseumist andis rohke fotomaterjali abil ülevaate Eesti rahvuslikest vaipadest läbi aegade.

Made Uus Viljandi Kultuuriakadeemiast pidas ettekande sõbakirjalistest tekkidest ja tutvustas sel kevadel rahvusliku tekstiili eriala lõpetanute diplomitöid Viljandi Pärimusmuusika Aida sisustamiseks. Seejärel toimus huvilistele õpituba pindpõimetehnika harjutamiseks.

Kahetunnise lõunapausi jooksul oli võimalus külastada Alatskivi Naisseltsi käsitööringi näitust kohalikus lasteaias ja vaadata Looduskeskuses Küllil Laidla tekstiilide väljapanekut. Lisaks toimus ekskursioon naabruses asuvasse Alatskivi lossi.

Päeva teisel poolel tekitas palju elust tekstiilikunstnik Külli Laidla ettekanne taaskasutusest kangakudumises. Ta jagas kuulajatele huvitavaid nõuandeid kaltsuvaipade materjali ettevalmistamiseks.

Infopäeva tavapäraseks osaks on olnud omakootud esemetest näitus ning enim hääli saanud lemmiku ehk Kangasulase väljakuulutamine. Sel aastal palusime kaasa võtta hoopis mõne esivanema väga vana telgedel kootud tekstiili, millest saaksid ka teised inspiratsiooni ammutada uute tegemiseks. Tulemuseks oli muljetavaldav valik esemeid, millest vanimaks osutus 1880ndatel aastatel kootud värvikirev pindpõimetehnikas tekk. Ürituse lõpus kuulutati siiski välja ka selle näituse lemmik, milleks oli 1939. a. valminud sõbakirjaline tekk Suure-Jaani kihelkonnast.

Korraldajad tänavad meeldiva koostöö eest Alatskivi Looduskeskust, Alatskivi lossi perenaist Külli Mustat, Naisseltsi kangakudujaid ja kohaliku restorani Apollo Belvedere toitlustajaid.

Kus käisime, mida nägime

Põhjamaade käsitööliidu aastakoosolek Norras

Põhjamaade Käsitööliidu kõige tähtsamad naised

Põhjamaade Käsitööliitu juhib Norra ja sellest tulenevalt toimus aastakoosolek Põhja-Norras Lofotenis. Majanduse madalseis ei ole jättnud puutumata ka riiklikult hästi rahastatud käsitööliikumist Põhjamaades. Norra käsitööorganisatsioon peab maksma lõivu müümata jäänud raamatute eest. Taanis on olnud madalseis nii rahvaülikoolides kui käsitöökoolides viimased viis aastat. Praegu pannakse alus uuele käsitöösüsteemile, kus esikohal endiselt koolitus. Soome ja Rootsi on hetkel kõige stabiilsemas seisus, neil on tugev rahastussüsteem nii keskseltis kui maakondades. Järgimist väärib soomlaste oskus oma tegevust kajastada ja kogemusi vahetada interneti kaudu ja seda eriti väikeettevõtjate tasandil.

Aastal 2010 Norras toimuva konverentsi teemaks kinnitati põhikooliväline käsitöö õpetamine lastele ja noortele. Igal organisatsiooni liikmesmaal on õigus esitada oma nägemus sellest valdkonnast. Milline on Eesti teema ja kellele pakutakse esinemisvõimalust, ei ole käsitööliidu juhatus veel otsustanud.

Norras olles tuli taas kogeda, kuidas riik ja maakonnad toetavad väikeettevõtlust ääremaa-ades. Imetlusväärased olid väikesed avatud meistrikojad ja käsitööpoed, kus kohalikud leidsid tööd ja kuhu kindlasti oli asja turistidel.

Norrast tulles tahaks jälle kord küsida: millal jõuab meie riiki arusaam, et käsitöö on kultuurinähtus ja elatusallikas, mis annab võimaluse ka väikeses kohas ära elada, kui tegijad ikka tahetakse märgata ja toetada.

Euroopa Rahvakunsti ja Käsitööföderatsiooni aastakoosolek Riias

Igal aastal saavad liikmesmaad kord aastas kokku, et anda aru oma tegevusest ja tutvuda võõrustajamaa rahvakunstiga. Läti on esimest aastat föderatsiooni liige ja seepärast oli Riia väga huvitavaks kohtumispaigaks enamikule osalejatele. Koosolek oli taotluslikult ühel ajal laulupeoga, et pakkuda võimalust näha rahvakunstinäitust Raudteemuuseumis. Näitus oli tõesti suurejooneline, meile teadaolevalt ei ole Euroo-

pas nii ülevaatlikku traditsioonilise käsitöö väljapanekut varem nähtud. Eksponaadid olid kogutud kokku üle Läti ja näituse korraldamist finantseeriti koos laulupeoga – see oli kui osa tervikust. Lätlaste avalöök oma käsitöötraditsioonide tutvustamiseks Euroopa Rahvakunsti ja Käsitööföderatsiooni liikmesriikide esindajatele oli ülivõimas..

Halb uudis koololekult oli see, et ei suudetud minna kaasa itaallaste pakutud ideega kirjastada oma käsitööpoodide kaart. Seekord jäi ilus idee realiseerimata.

Järgmine koosolek, siis juba konverents, toimub Bratislavas koos valimistega. Kolmandat aastat on föderatsiooni president Liivi Soova ja peasekretär Solveig Ginder Norrast.

Vaibanäitus Kootud lood Bratislavas

Slovakkia käsitööühenduse ULUV Bratislava rahvakunstigalerii neljas saalis on oktoobris-novembris väljas 38 eesti rahvuslikku vaipa. Näituse *Kootud lood* eesmärgiks on tutvustada traditsioonilist vaipa selle ajaloos. Esimeses saalis troonivad 100 – 150 aastat vanad etnograafilised vaibad, teises Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia üliõpilaste tööd, nii koopiad vanadest vaipadest kui ka rahvakunstist inspireeritud uuslooming. Kolmas tuba on üllatus – Riina Tombergi rahvuslikud vaibad. Oleme seni tundnud Riinat kui meie parimat rahvuslike kampsunite tegijat. Väga meeldiv oli samas näha korraga nii palju Christi Küti pulmavaipu.

Tasus sõita Bratislavasse, et seda ilusat näitust koos slovakkidega imetleda. Küllap jäid meie kootud lood paljudele südamesse ja tekitasid soovi neid Eestisse vaatama tulla.

Christi Kütt ja Riina Tomberg oma töödega vaibanäitusel Bratislavas

Baltica

ERKL oli sellesuvisel *Baltical* esindatud väärrikate folklooriansamblike kõrval oma liikmete Lembe Sihvre ja Hilda Rütteri poolt. Vilniuses juuli alguses päris linnasüdames toimunud laadal õmmeldi eestimoelisi nukke ja vilditi mütse. Hoolimata sellest, et kõrval oli atraktiivne Egiptuse külaliste väljapanek, ei olnud vaatajatest puudu. Ei esinejad ega laadalisel lasknud end lõunamaistest ägedatest vihmahoogudest härida. Meie olemise muutis eriti koduseks Leedu rahvakunstikeskuse kolleegide soe suhtumine.

Soovime õnne!

Kaalu Kirme 80

Tallinna Ülikooli emeriitprofessor,
kunstiteadlane, rahvuslike ehete uurija,
Pärandihoidja 2007

Anna Kõivo 80

Seto käsitöö ja traditsiooniliste käsitöövõtete tutvustaja ja
alalhoidja, 2006. a. loodud Väraska Käsitööseltsi Kirävüü idee
autor ja asutajaliige, Pärandihoidja 2006

Meedy Hillelo 80

Jda-Virumaa Käsitööseltsi asutajaliige ja juhatusel liige, tema
toel korraldatakse Sillamäel Suveharja päeva ja igasviiseid käsitööpäevi
Karjamäe hobitalus. Oluline on tema kui õpetaja panus eesti esemelise
rahvakultuuri tutvustamisel Jda-Virumaal, Pärandihoidja 2006

Eevi Astel 70

Kauaaegne ERM-i peavarahoidja
ja käsitööliidu üks taastajastest ja
juhtuse liige algusaastatel.

Anne Ütt 60

Põltsamaa käsitööseltsi juht,
kangakudumise ja vööde
valmistamise meister.

2. juunil 2008 sündis ERKL-i
arendusjuhil **Leen Jõesool** tütar
Tuule

2. juulil 2008 sündis ERKL-i
tegevjuhil **Kristel Kaldal** tütar Sonja

*Leen Jõesool tütre Tuule ning Kristel
Kaldal tütre Sonjaga*

Juhtide kool

26. septembril toimus Tallinna Rahvaüli-
koolis järjekordne paikkondade käsitööühen-
duste, alaliitude ja koostööpartnerite teabe-
päev, kus arutlusel oli käsitööliidu tegevus
2008 sügiskul ja 2009 aastal. Juhtide kool
kiitis heaks juhatusel poolt pakutud ettepanek-
ud ja kinnitas olulisemad ettevõtmised lähia-
astateks.

Aastateema 2009 – kangakudumine.

Loengu ERM-i vaipadest ja muuseumi
juubelivaiba konkursist esitas Virve Tuubel.

4.-6. mail toimub kangakudumise konve-
rents Setumaal. Täpne kava pannakse paika
juhatusel koosolekul Obinitsas 28. okt. Loo-
detavasti on esialgse programmiga võimalik
tutvuda meie koduleheküljel novembri kesk-
paigast, registreerumine konverentsile alates
15. jaanuarist.

Kinnitati konkursi *eesti-oma-kiri* juhend
ja täpsustati õppepäevad. Vt. lk. 5.

Rahvarõiva MTÜ tegevust tutvustas Anu
Randmaa. Paikkondade nõustajate võrgusti-
ku loomine, koolitamine ja meistritunnistuse
taotlemine on hetkel kõige olulisem.

Käsitööliidu juhatus on seadnud lähiaas-
tate üheks tegevuseks **väikeettevõtjate alali-
idu** toetamise ja toimiva ettevõtluskeskkonna
loomise ning arendamise. EAS-i koolitused,
27. okt. toimuv ettevõtlusfoorum ja infopanga
loomine on hetkel olulisemad.

Oma tegevuse põhiprintsiipi tutvustas ju-
hatusel poolt kinnitatud näituste kuraator **Liisa
Tomasberg**.

Käsitööliidu juhtimise struktuuri on tul-
nud muudatusi – edaspidi aitab rahvuslikke
suurüritusi korraldada **MTÜ Vaselised**.

Käsitööpäevad toimuvad **Raplamaal 24-
25. aprill**, registreerumine alates 15. jaan.

80 aastat käsitööliidu loomisest – tähis-
tamine 14. veebr. Estonia kontsertsaalis. Kõik
teave, mis on seotud juubeliüritustega ja nen-
del osalemisega, on meie kodulehel (www.folkart.ee) üleval alates hiljemalt 1. detsembrist.

NB! **Pärandihoidjate** esitamise tähtaeg on
15. jaanuar.

Sõnumeid maakondadest

Pitsinäitus

lauupeomuuseumis

Eesti ühes uuemas, Tartu Lauu-
peomuuseumis sai 16. maist 15. juuni-
ni vaadata näitust

„Pitsid siit ja pitsilised sealt, vei-
mevakast tänaseni”. Tartu Käsitööklub-
i korraldatud

näitusel eksponeeriti pitse ja pitsi-
lisi esemeid, mis olid valminud kolmel
viimasel sajandil.

Näituse eesmärk oli tutvustada pit-
sikultuuri arenguid viimase 120 aasta
jooksul. Vanimad näitusele toodud
pitsid ja pitsidega kaunistatud esemed
olid valminud aastatel 1860 -1870, s.o
ajal, mil pitsidega kaunistatud kleidis
liikus praegustes näituseruumides ringi
Eesti rahva seltsielu edendanud Ly-
dia Koidula.

Ekspositsiooni uusim osa, spet-
siaalselt sellele näitusele tehtud eks-
klusiivsed õlakatted, valmisid alles
käesoleva aasta kevadel.

Vanematest pitsidest oli näitusel
kõige rohkem 1930. aastatel valminud
vahe- ja äärepitse, mis olid populaar-
sed kodumajanduskoolide ja kodu-
kaunistamise kursuste õppurite ning
ka kooliõpilaste seas.

Päris palju oli näitusel ka neid ää-
repitse ja pitsesemeid, mis olid valmi-
nud 1980ndatel aastatel, s.o ajal, mil
poeriilulite tühjus pani naiste näpud
nobedalt liikuma. Nendel aastatel oli
enamlevinud tehnikaks heegeldami-
ne.

Käsitööpitside väljapanekut
täiendasid näidised vabrikupitsidest.
Vanimaks eksponaadiks neist oli Lää-
ne-Euroopas valminud tüllpits, mis
Peterburis tsaaripere eesti soost teeni-
jatütdruku kleidi kaunistusest oli järele
jäänud ja 1917. aastal Eestisse toodud.

Kuus 1930ndatel aastatel valmi-
nud kodumaise päritoluga pitsirulli
olid tõenäoliselt valmistatud Tallinnas
asunud suka-, pitsi- ja trikootööstuses
„Aips”.

Pitsinäitusele toodi pitsiribasid ja
pitsilisi esemeid lisaks Tartule ka Pär-
nust ning Põlva-, Võru- ja Valgamaalt.
Eksponaadid valis välja komisjon
koosseisus Eeva Talts, Ulve Kangro,
Kristiina Tael ja Tiina Konsen. Näituse
kujundasid Silja Paris ja Tiina Kon-
sen.

Tiina Konsen,
Tartu Käsitööklubi

2009. AASTA KALENDER

VEEBRUAR

- 11.-28. Eesti Puuetega Inimeste Kunstiühingu näitus Kullo Galeriis Tallinnas - 56 156 456
14. **ERKL 80. juubeliaasta tähistamine Estonia Teatris Tallinnas - 6 604 772**

APRILL

4. XIII Viljandimaa rahvakunsti päev - 52 90 617
- 11.-12. Ida-Virumaa käsitöölaad Viru Nikerdaja - Ida-Virumaa - 5547237
- 24.-25. **ERKL käsitööpäevad Raplamaal - 5128931**

MAI

- 4.-6. **Kangakudumise konverents Setumaal - 5071029, 5187812**
- 8.-10. Käsitöönäitus eesti-oma-kiri - Pärnu - 56453401
9. Kevadlaad Raplas - 51 289 31
16. Heimtali käsitöölaad - Heimtali - 4398126, 5126422
- 26.-16. **juuni konkursi eesti-oma-kiri võidutööde näitus Eesti Käsitöö Maja galeriis**

JUUNI

- 6.-7. Viljandi hansapäevade käsitöölaad - Viljandi - 52 90 617
- 6.-7. Pika tänava laad - Rakvere - 5 029 857
- 12.-14. **Rahvakunsti laad - Tallinna vanalinn - 6 604 772**
13. **Laste käsitöölaad - Tallinna vanalinn - 6 604 772**
- Avinurme pütilaad - Avinurme - 5 061 166
- Muhu päevad - 5 163 773

JUULI

9. - 12. **Keskaja päevad - Tallinna vanalinn - 6 604 772**
11. Käsitöö-, kunsti- ja antiigilaad - Atla mõisa alleel - 50 40 563

- 13.-17. Käsitöö- ja Kunstiõpetuse suvekursus - Pärnu - 4450070
18. Suur käsitöö- ja amatöödangulaad - Kärkla vabrikulajak - 5 244 820
- 18.-19. VIII rahvusvaheline niplispitsi näitus-seminar - Pärnu - 4450070
- 31.-2. XI Vabariiklikud portselanipäevad - Pärnu - 53433063

AUGUST

1. **Märjamaa folgipäevad ja laad - 48 213 55**
2. Otepää XIII käsitöölaad - Otepää - 7655423
8. Haapsalu salli päev - Haapsalu - 51 981 965

SEPTEMBER

25. Juhtide kool - Tallinna Rahvaulikool - 6604772
- Mihklipäeva laad - Muhumaa - 5 163 773

OKTOOBER

28. Lindora laad - Võru- ja Setumaa piiril

NOVEMBER

- 5.-8. XIII mardilaad - Tallinn Saku Suurhall - 6 604 772

DETSEMBER

- 11.-12. Talvine käsitöö- ja amatöödangulaad - Kärkla Kultuuri-keskus - 5 290 617
- 18.-19. XIV Viljandi kodukäsitöömess - Viljandi - 52 90 617
20. Jõululaad Raplas - 51 28 931

Kalender on veel üritustele avatud. Andke teada oma piirkonna tähtsatest sündmustest.

Toetajaliikmed

Aita Rõemus – siidimaal
+372 55659288.
aita.roemus@mail.ee

Artwood OÜ – kadakast suveniirid
+372 5102102
artwood@artwood.ee
www.artwood.ee

Elle Piho – portselan ja siid
+372 51938730
elle.piho@hotmail.ee

Elotroi - villasest ja linasest tooted
Tel/Fax +372 6797215
Mob. +372 5065672. elu@elotroi.ee

OÜ Hansaklaas
Maasika talu Rapla vald KUKU 79631
Telefon 5026053

Hidante OÜ - setu pits
Ulve Kangro. ulvekangro@hotmail.ee
+372 5534051

J.T:Castra OÜ – valutehnikas metall-meened ja väikeesemed
+372 53439613

Kodukäsitöö OÜ - käsitöö
Ülle Kuusemets. info@crafts.ee
+372 6314 076
www.crafts.ee

FIE Krista Liiv – looduslikust materjalist dekoratiivesemed
+372 5178968

Külliki Nõu - vilditud tooted
+372 5062657. woolhats@hotmail.ee
www.hot.ee/woolhats

Liimeister OÜ – puutöö, lambakuju-lised pingid ja lastekiiged
Vello Kaasen. kaasen@hotmail.ee
+372 56 645 028
www.hot.ee/kaasen/

Liisel Leppik - portselanimaal ja tarvikud
+372 55 20 233
liiselleppik@hotmail.ee

Liliina OÜ - linsed kodutekstiilid
Mehis Täpp
+372 5041420. liliina@liliina.ee

Lõnga-Liisu OÜ – kudumid
Tartu mnt.11, Pajusti 46603
Ülle Vahtra
+372 5121214
ylle@longaliisu.ee
www.longaliisu.ee

Manlund OÜ - nahast tooted
+372 50 36351, +372 5064599
Faks: 6 716 184
E-post: manlund@nahakoda.ee
www.nahakoda.ee

Maria Jürimäe – siidimaal
+372 58049739
maria@singingscarves.com
www.hot.ee/siidimaalid

Rein Kiviorg - puidust mänguasjad
+372 5205284

Riina Maitus - vilditud tooted
+372 5665513
riinaylo@hotmail.ee

Ruut ja Triip OÜ - rahvuslikud kudumid
Riina Tomberg
+372 5111678. ruutjatriip@hotmail.ee

Sepikoda OÜ - sepis
Aira Heiste
+372 5098948. aira@sepikoda.ee
www.sepikoda.ee

Tiia Mets - keskaegsed nukud, kangast ehted
+372 5520348.
tiiamets@starman.ee
www.tsunft.com

Tsuburka mahetootmistalu - me-sindustooted, kreemid, vahad jm.
Villu Mahlak.
+372 5141946.

Vestra EX OÜ - linsed tooted
Kaido Kaust
+372 5134587. vestraex@hotmail.ee

Vildiveski OÜ – vilditud tooted
Liina Veskimägi-lliste
liina@feltmill.ee
+372 56674671
www.feltmill.ee

Virve Eviste - käsitsi valmistatud seep
+372 56486514. virveeviste@hotmail.ee

Viru Käsitöö Salong - rahvarõivaste valmistamine, rahvuslikud kudumid
tel./fax: +37241587
e-post: viru.kasitoo@mail.ee
www.aale.ee

Võrumaa Ukuharu - naturaalsest linasest käsitööesemed
Milvi Lett
+ 372 78 21 949; +372 5659111
www.zone.ee/voruukuharu/

Ülle Ehrpais – lapitööd
+372 5131219. ehrpais.net@neti.ee

Ülle Kull – vitraaz
+372 5026053.
kullylle@hotmail.ee
www.vitraaz.ee

PAIKKONDADE SELTSID JA ÜHENDUSED ning KÄSITÖÖ INFOPUNKTID (INFO)

Ida-Virumaa

Ida-Virumaa Käsitööselts, Anne Uttendorf 33 64 772
anneuttendorf@hotmail.ee
INFO Jõhvi Seltsimaja, Kooli 2 Jõhvi. Anne Uttendorf
Narva Klubi Käsitöö, Olga Kublitskaja 55 31 658 olgalace@hotmail.ee

Jõgevamaa

Põltsamaa Käsitööselts, Anne Ütt 55 612 312 anneytt@hotmail.ee
INFO Käsitöökauplus, Kesk 1 Põltsamaa. Kersti Pook 51 56 980

Järvamaa

Järvamaa Rahvakunstiühing „Veimevakk“, Vaike Siemann
566 43 169 info@veimevakk.ee
Kesk-Eesti Käsitööselts, Imbi Karu 56 956 639 imbi.karu@mail.ee
Huviselts „Põimik“, Ruta Esilas 38 79 286

Läänemaa

Läänemaa Käsitöölise Ühendus, Marju Heldema 56 158 119.
marju.heldema@hkhk.edu.ee
INFO Haapsalu Kutsehariduskeskus, Ehitajate tee 3 Uuemõisa.

Lääne-Virumaa

Virumaa Kunsti ja Käsitöö Selts, Kersti Loite 32 41 587
kersti.loite@mail.ee
INFO Viru Käsitöö Salong, Pikk 16 Rakvere. Kersti Loite 32 41 587
INFO Jäneda Käsitöökeskus, Jäneda, Tapa vald. Elo Kallas 50 65 672
loome@hotmail.ee

Põlvamaa

Põlva Käsitööklubi, Asta Tagel 79 95 157 astatagel@hotmail.ee
Räpina Käsitöökoda, Astrid Narusk 79 62 694 vhy@hotmail.ee
INFO Ulve Kangro meistrikoda, Vöhandu 10 Pärnaja, ulvekangro@hotmail.ee

Pärnumaa

Pärnumaa Käsitöökeskus, Eeva Talts 56 453 401 eeva.talts@mail.ee

Raplamaa

Seltsing „Süstik“, Ivi Sark 51 28 931 ivi.sark@mail.ee

Tallinn ja Harjumaa

Tallinna Käsitöökeskus, Liina Veskimägi-Iliste 56 674 671
liina@folkart.ee
Rahvakunsti Klubi, Mare Sihvre 56 200 843 maresihvre@hotmail.ee
Etno Tuba, Margit Sondberg 55 24 216 margit.sondberg@mail.ee
INFO Eesti Käsitöö Maja, Pikk 22 Tallinn. Silja Nõu 6314 076
silja@folkart.ee
INFO Tallinna Rahvaülikool, Estonia pst 5a Tallinn. Kaja Leedjärv
info@kultuur.ee
INFO Kangastelje töötuba, Vabrik 59 Tallinn, avatud kokkuleppel.
Kristel Põldma 53407776 kristel@kangakudumine.ee

Tartumaa

Tartumaa Käsitöö Keskselts, Tartu Maanaiste Liit, Urve Kaasik
53 412 408 urvekaasik@hotmail.ee
Tartu Käsitööklubi, Tiina Konsen 53 478 479
tiina.konsen@raad.tartu.ee
Antoniuse Gild, Merle Kusma 74 23 823 antonius@antonius.ee
INFO Eesti Rahva Muuseum, J. Kuperjanovi 9 Tartu. Virve Tuubel
56 204 979 virve@erm.ee

Valgamaa

Valgamaa Rahvakunsti ja Käsitöö Keskselts, Marge Tadolder
56 466 720 annmlt@hotmail.ee
INFO Anni Butiik, Pühajärve tee 2 Otepää. Marge Tadolder
INFO Käsitöökelder, Kesk 9 Valga. Mai Norman 55 915 446
mainorman@hotmail.ee

Viljandimaa

Viljandimaa Rahvakunstiühing, Leida Mägi 43 33 850
rahvakunst@hotmail.ee

Võrumaa

Aila Näpustuudio, Aila Kikas 78 28 048 ailastuudio@hotmail.ee
Võrumaa Käsitööühistu ESI, Tuuli Paaksi, 7820240 esi@esitehtu.ee

Setomaa

Setu Käsitöökoda, Sigre Andreson 507 1029 sigre@setomaa.ee
Seto Käsitüü Kogo setomaa@kogo.ee

Saared

Hiiumaa Käsitööselts, Margit Kääramees 52 44 820
margit@emmaste.hiiumaa.ee
Kihnu Folklooriselts Kihnumo, Katrin Kumpan 44 69 714
Vormsi Käsitööselts, Kristina Rajando 56 616 395
kristina.rajando@mail.ee
Saaremaa Käsitöökeskus, Jane Mägi 45 24 645 jane@amtikool.ee
Valjala Käsitöökeskus „Tööpada“, Malle Raamat
malle.raamat@valjala.ee
INFO Muhu Käsitööselts „Oad ja Eed“. Tiina Jögi 51 63 773
tiina.jogi.003@mail.ee

Koostööpartnerid

Eesti Kunstiakadeemia, Anne Metsis 626 7318
Eesti Käsitööpetajate Selts AITA, Kristi Teder 52 63 156
Eesti Põllumajandusmuuseum, Ruth Metsallik 7412 596
Eesti Rahva Muuseum, Virve Tuubel 74 21 311
Eesti Vabariidusliit, Maire Salundi 6776293
Eesti Vabaõhumuuseum, Dagmar Ingi 6549 125
Heimtali Muuseum, Merle Puusepp 43 98 126
Hiiumaa Muuseum, Helgi Põllo 46 32 091
Kodukäsitöö OÜ, Silja Nõu 6314 076
Kääriku talu, Anu Raud 43 98 286
Mahtra Talurahvamuseum, Tiia-Helle Schmitte 48 44 199
Obinitsa Seto Muuseumitarõ, Merlin Lõin 78 54 190
Rahvakultuuri Arendus- ja Koolituskeskus, Aino Arro 6009 291
Setu Talumuuseum, Laine Lövi 79 64 678
Tallinna Rahvaülikool, Kaja Leedjärv 6306 508
Tallinna Ülikool, Kai Malmstein 6409 433
Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia, Ave Matsin 43 55 232
Viimsi muuseumid, Alar Mik 56 456 352

ERKL liikmelisus

Euroopa Rahvakunsti- ja Käsitööföderatsioon
Põhjamaade Käsitööliit
Eesti Rahvuslik Folkloorinõukogu
Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioon EVEA
Eesti Vabariidusliit

Juhatus

Liivi Soova (esimees), Ulve Kangro, Kersti Loite, Kristina Rajando,
Anu Randmaa, Eeva Talts, Virve Tuubel, Liina Veskimägi-Iliste

ERKL toimikond

Veronika Kivisilla, tegevjuht, veronika@folkart.ee
Kristina Rajando, arendusjuht, kristina@folkart.ee

Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liit, Pikk 22, Tallinn 10133;
tel. (372)6 604 772, 51 87 812.
e-post: info@folkart.ee; www.folkart.ee
Toimetaja Maie Leetoja
Trükk Vali Press OÜ

Pakume raamatuid

Riina Reinvelt „Tikitud soovid ja õpetussõnad“
Reet Piiri „Eesti talurahva ülerõivas 19. sajandil“
Eevi Astel „Õlest vakad ja karbid“
Eevi Astel „Taskud vööle, kotid kätte
rahvariideid kandes“
Reet Piiri „Talurahva jalanõud ehk mida panna
jalga, kui seljas on rahvariided“
Reet Piiri „Talulaste mänguasjad“

Konkurss *eesti-mängu-asi* kataloog
Konkurss *eesti-oma-märss* kataloog

Kõiki raamatuid saab osta ERKL-i kontorist Tallinnas
(Estonia pst.5a) ja Eesti Käsitöö Majast (Pikk 22).
Täpsem info 6604 772, info@folkart.ee ja
www.folkart.ee